

Nr 75.

Ankom till riksdagens kansli den 24 juli 1914 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av förra länsmansbostället Balingstaby nr 5 i Uppsala län.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 20 juni 1914 avlåten, till jordbruksutskottets förberedande handläggning avlåten proposition, nr 171, har Kungl. Maj:t under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen medgiva, att förra länsmansbostället 1 mantal Balingstaby nr 5 i Balingsta socken av Uppsala län må å offentlig auktion försäljas till den högstbjudande under de i kungl. brevet den 29 maj 1874 omförmälda villkor.

I detta ärende har departementschefen till berörda statsrådsprotokoll anfört följande:

»Förra länsmansbostället 1 mantal Balingstaby nr 5 i Balingsta socken av Uppsala län är för statsverkets räkning utarrenderat till den 14 mars 1916 mot årligt arrende av 650 kronor. Under år 1913 har egendomen undergått arrendeuppskattning, varvid förslag väckts om egendomens försäljning. I skrivelse den 8 maj 1914 har domänstyrelsen underställt frågan Kungl. Maj:ts prövning samt för sådant ändamål överlämnat instrumentet över förrättningen med flera ärendet rörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren M. Mörtsell år 1912 upprättad karta över egendomen.

Av dessa handlingar inhämtas, bland annat, följande.

Egendomen, som är belägen 2 mil från Uppsala och 0.4 mil från Balingsta järnvägsstation, har en areal av 51 hektar 72.1 ar, därav 30

hektar 22.3 ar tomt, trädgård och åker, 29.7 ar äng, 4 hektar 96.4 ar odlingsmark, 15 hektar 19.4 ar avrösningsjord och 1 hektar 4.3 ar impediment.

Torp eller lägenhet finnes icke å egendomen.

Styckning eller avsöndring av mark i syfte av upplåtande av egnahemslägenheter hava uppskattningsmännen icke ansett böra ske.

Arrendevärdet å egendomen har föreslagits till 730 kronor.

Emellertid hava uppskattningsmännen emot en förnyad utarrendering anfört, att under en ny arrendeperiod egendomen tarvade nybyggnad av manbyggnad, stall- och ladugårdsbyggnad, spannmålsbod med redskapslider samt å egendomens andra skifte en stolplada. Dessa byggnader syntes knappast kunna åstadkommas för en kostnad, understigande 10,000 kronor, vilket belopp ej kunde tillnärmelsevis förräntas genom höjt arrende. I anledning härav hava uppskattningsmännen ansett för kronan fördelaktigare att vid arrendeperiodens slut försälja egendomen.

Vid sådant förhållande hava uppskattningsmännen åsatt egendomen ett saluvärde av 18,000 kronor, därav 1,115 kronor för växande skog.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet har, med tillkännagivande, att Kungl. Maj:ts befallningshavande veterligt inga särskilda omständigheter påkallade egendomens bibehållande åt kronan, hemställt, att egendomen måtte i behörig ordning försäljas.

Då det emellertid syntes domänstyrelsen framgå av kartan, att ett eller två egnahem möjligen skulle kunna avskiljas från egendomen, anhöll styrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:ts befallningshavande, att, därest särskilt skäl icke förefunnos att icke frånskilja någon lägenhet från egendomen före försäljningen, Kungl. Maj:ts befallningshavande måtte föranstalta om uppgörande av förslag i sådant avseende.

Vid den förrättning, som i anledning därav verkställdes av domänintendenten och vederbörande arrendeuppskattningsmän, anfördes huvudsakligen följande. En styckning av hemskiftet, vilken styckning givetvis borde omfatta områden i närheten av landsvägen och varigenom egendomen skulle berövas sin bästa jord, finge utan vidare anses utesluten. De delar av egendomen, som skulle komma ifråga att frånskiljas som egnahem, vore skiftena å skogen: Syltmyran om 7 hektar 6.6 ar och Svartkärret om 1 hektar 81.5 ar inägojord jämte någon skogsmark. Byggnader saknades emellertid å dessa skiften. Svartkärret vore vattensjukt. Båda dessa skiften lede av en gemensam olägenhet därutinnan, att de vore på alla sidor omgivna av skog, varigenom marken beskuggades i alltför hög grad och lufttillträdet förhindrades. Av laga skifteskartan över Balingstaby framginge, att väg till dessa

skiften undantagits, och utgjorde väglängden till huvudgården omkring 2,000 respektive 3,000 meter. Vägen hade emellertid aldrig blivit istånd-satt och kunde sommartiden ej trafikeras med lass. Grödorna inbärga-des i en lada och hemförslades, sedan marken frusit. Det låte svårigen tänka sig, att med sådana samfärdselförhållanden och med utsikt till stora omkostnader för nybyggnad och dikning någon skulle vilja inköpa lägenheterna i fråga för att bygga och bo där. I varje fall kunde endast ett mycket lågt pris beräknas för dem. Däremot, om skiftena bibehölles under gården, hade arrendatorn respektive ägaren till gården tillfälle att tillgodogöra sig dels betet, dels skogsavkastningen, vilken med skogens behöriga skötsel i en framtid syntes kunna stegras, vadan skogsskiftet med därinom varande inägoområden utgjorde ett värdefullt stöd för huvudgården. På grund av vad sålunda anförts vidhöllo upp-skattningsmännen sitt ursprungliga förslag om egendomens försäljning i en lott.

Domänstyrelsen har, under åberopande av vad uppskattningsmännen anført som skäl för egendomens försäljning och med tillkännagivande, att styrelsen icke hade sig bekant någon anledning att för allmänt ändamål behålla egendomen i kronans ägo i dess helhet eller till någon del, tillstyrkt försäljning av densamma i dess helhet.»

Då utskottet icke funnit något att erinra mot ifrågavarande fram-ställning, hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 23 juli 1914.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.

Närvarande: se utlåtande nr 76.
